

တၢ်မနုၤကကဲထီၣ်အသးဖဲတၢ်မၤကွၢ်နဖိလၢစၢ်အိၣ်ခါတအိၣ်ခါဝံၤအလီၢ်ခဲလဲၣ်.

ဖဲနဖိစးကွၢ်အသ့ၣ်လၢမ့ၢ်အအိၣ်ဒီးစၢ်ခါခိဖျိတၢ်စးကွၢ်သ့ၣ်လၢအစုမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဟံးသ့ၣ်လၢအသ့ၣ်ကျိၤ ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, နကသံၣ်သရၣ်တဲနၤကသ့ၣ်လၢမ့ၢ်ဖိသ့ၣ်တၢ်အံၤအိၣ် ဒီးစၢ်ခါတအိၣ်ဘၣ်လဲၣ်ခါန့ၣ်လီၤ. နဖိမ့ၢ်မၤကွၢ်အသးဒီးမ့ၢ်ဒုၣ်ဒ်ပတီၢ်မ့ၢ်အသးအယိ, နတလိၣ်ဘၣ်လၢနကဘၣ်မၤပိၣ်ထွဲတၢ်ဆူညါတဖၣ်လၢၤဘၣ်.

ဖဲနဖိအသ့ၣ်ပူၤစၢ်မ့ၢ်အိၣ်အါန့ၣ်ဒီးထံကီၢ်ဒီးဖဲဒေၣ်အတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်န့ၣ်, လီၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤဒၢးကဆဲးကျိးနၤဒီးဟ့ၣ်နၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢနကမၤစ့ၤလီၤစၢ်လၢနဖိအသ့ၣ်ကျိၤလဲၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဖိသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးစၢ်အစုၣ်တခိထံကီၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤဒၢးကဟဲဟးအိၣ်သကိးနၤဒီးယုကွၢ်တၢ်လီၢ်လၢနမၤန့ၢ်စၢ်တဖၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသ့ၣ်လၢတၢ်မၤကွၢ်အံၤတဖၣ်အကျိၤထဲဟ့ၣ်ဖိသ့ၣ်စ့ၤန့ၣ်တမ့ၢ်ကယၤန့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အံၤလၢအအိၣ်ဒီးစၢ်အပတီၢ်အါလၢအသ့ၣ်ကျိၤပူၤလၢကလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအံၤန့ၣ်လီၤ. နဲလဲၣ်ဂ့ၤအစုၣ်လၢတၢ်ကယုသ့ၣ်ညါတၢ်လီၢ်လၢစၢ်အိၣ်တဖၣ်ဒီးအံၤထွဲကွၢ်ထွဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

နလဲၤမၤကွၢ်န့ၢ်နဖိလၢစၢ်အိၣ်တအိၣ်သ့ဖဲလဲၣ်.

ဖဲနကသံၣ်ဒၢး (ဒ်အမ့ၢ်တၢ်လဲၤမၤကွၢ်ဖိသ့ၣ်ဒီးသးစၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်သမံသမိးကွၢ်ဖိသ့ၣ်တၢ် အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်လဲၤဆူကသံၣ်ဒၢးဖဲအိၣ်တဆူၣ်အခါ)

ဆဲးကျိးနလီၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤဒၢးလၢအဘူးကတၢ်ဒ်သိးနကမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးနကကွၢ်ထွဲနဖိဒ်သိးသုတအိၣ်ဒီးစၢ်အဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

MDH WMDH စၢ်အသန့ (website):
www.health.state.mn.us/divs/eh/lead
Environmental Impacts Analysis Unit
(န့ၢ်ခိၣ်ယၢၤတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူးအတၢ်ပဲၣ်ထံနီၤဖးကရူၢ်)
P.O. Box 64975
St. Paul, MN 55164-0975

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးမၤန့ၢ်လံာ်အံၤလၢကွၢ်ဂီၤဒိအဂၢၢ်အမ့ၢ်လံာ်ဖျါန့ၣ်ဒိၣ်, ပုၤမဲၣ်တထံၣ်တၢ်အလံာ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လၢလီၤလုၤကွီၤန့ၣ်ကိးလီၤတဲစိဆူ (651) 201-5000 တက့ၢ်.

မ့ၢ်အိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယး တၢ်မၤကွၢ်စၢ်န့ၣ်, ကိးလီၤတဲစိဆူ :

(651) 201-4620; မ့ၢ်တမ့ၢ်
1 (800) 657-3908; မ့ၢ်တမ့ၢ်
MDH TTY (651) 201-5797

Printed on recycled paper with at least 30% post-consumer waste.

ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ်အကျိၤအိၣ်ဖျါဖဲအံၤ

လံာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဘျီအံၤတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤခိဖျိတၢ်မၤသကိးလၢခိခိၣ်ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးမၤန့ၢ်စိထံၣ်ဆူၣ်ချ့ဝဲၤကျိၤန့ၣ်လီၤ. ကျိၣ်စုအိၣ်ထွဲလၢတၢ်တီၢ်ကျိၤအံၤအဂီၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤအီၤလၢတၢ်ကၢၤယၢ်ဒီးတၢ်တြိဆၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဝဲၤလီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤစု #US7/CCU518477-03.

**စၢ်
အစုၣ်ထီၣ်လၢ
ဖိသ့ၣ်အကတီၢ်
အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်**

မၤစၢၤသကိးဒ်သိး

စၢ်အစုၣ်ထီၣ်ကကဲထီၣ်

တၢ်လၢအပူၤကွံာ်

န့ၢ်ခိၣ်ယၢၤဆူၣ်ချ့ဝဲၤဒုး
န့ၢ်ခိၣ်ယၢၤတၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စုၣ်ဒီး
တၢ်သမံသမိးအသန့ၣ်
န့ၢ်ခိၣ်ယၢၤတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူးအတၢ်ပဲၣ်ထံနီၤဖး

တၢ်လၢစၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

စၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါလၢတၢ်သူတၢ်စွဲတၢ်အီၤလၢအနီၣ်လၢအကထိတဖၣ်လၢခဲအံၤမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအအိၣ်ယုၣ်ဒီးပှၤလၢမ့ၢ်မခါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. နမိၢ်ပှၤတမၤန့ၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖိၣ်နီၣ်တမံၤလၢစၢ်အအိၣ်ဘၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ထံၣ်လိာ်ဘၣ်နသးဒီးစၢ်အါတလၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကိာ်ခဲဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်ဆံးဒီးဖိသၣ်ဆံးလၢဟၢဖၢပူၤတဖၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကစီၣ်အဂ့ၤတခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲနဒီးသးဖိသၣ်လၢတအိၣ်ဖျၢၣ် မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်လၢအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သီတဖၣ်ဒ်သိးအသုတထံၣ်လိာ်ဘၣ်အသးဒီးစၢ်ထးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်တဖၣ်မၤန့ၢ်စၢ်အစုၣ်သ့ဒ်လဲၣ်.

အါတက့ၢ်ဖိသၣ်မၤန့ၢ်စၢ်အစုၣ်ခိဖျိထံၣ်လိာ်ဖိၣ်ဘၣ်ဝဲကသံၣ်ခဲၣ်လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ၁၉၇၈ နံၣ် လၢအတၢ်အိၣ်သးတဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ခဲၣ်လၢတၢ်ထးထီၣ်အီၤလၢ ၁၉၅၀ နံၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးစၢ်အပတီၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

စၢ်န့ၣ်လီၤလၢဖိသၣ်အမိၢ်ပှၤပူၤသ့ကိးဘျီဒီးဖဲအကသါန့ၣ်လီၤဘၣ်တၢ်အလုၣ် မ့တမ့ၢ် ဖၣ်ကမူၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ယုၢ်လီၤဘၣ်ဝဲတၢ်တမံၤမံၤလၢအပၣ်ယုၣ်ဒီးစၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံၣ်လိာ်သးဒီးစၢ်န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဟဲခိဖျိစၢ်လၢအအိၣ်လၢကလံၤကျါ, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးထံအိၣ်တဖၣ်အကျါဒီးတကးဒီးဘၣ်, ပှၤအဒိၣ်လၢအမၤတၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး “ကက့ၢ်စိာ်ယုၣ်ဒီးစၢ်” လၢအတၢ်မၤလီၢ်တဖၣ်ဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ခိၣ်ကတၢၢ်ဂီၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်အီၤလၢက့ၢ်(နံ)ဘဲစၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်အီၤလၢလီၤအဲကလံးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲကျါတၢ်က့ၢ်ထွဲဖိသၣ်ဒီးဒီးသးစၢ်အစုၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်မနုၤအယိပဘၣ်ဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဘၣ်ယးစၢ်တဖၣ်လဲၣ်.

စၢ်အစုၣ်န့ၣ်မၤဘၣ်ဒိနဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သ့ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. စၢ်အစုၣ်လၢအမၤဘၣ်တၢ်သ့န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

- ✓ မၤစ့ၤလီၤတၢ်ကူၣ်သ့, တၢ်သူၣ်ပှၤသးဆါ
- ✓ မၤစ့ၤလီၤတၢ်မၤသကိးတၢ်
- ✓ မၤဖုၣ်လီၤတၢ်သးဝဲတၢ်အဆၢကတီၢ်
- ✓ တၢ်ဟံၣ်သူၣ်သးလၢအယုတၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးက့
- ✓ တၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်တဂၢ်တကျါပှးဝဲမၤတၢ်တသ့အကတဖၣ်

မတၢ်တဖၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်လၢကထံၣ်လိာ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်အသးဒီးစၢ်လဲၣ်.

ဖိသၣ်လၢအသးန့ၣ်အိၣ်ယုန့ၣ်ဆူအဖိလံာ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢဟံၣ်လၢတၢ်ဘျီအီၤတဖျး ၁၉၇၈ နံၣ် - အိၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးကသံၣ်ထံလီၤတအိးအကမူၣ်ဒီးအက့အခိတဖၣ် - အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်အါကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်မၤစၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်အါလၢကမၤန့ၢ်စၢ်အစုၣ်အပျၢ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်မၤက့ၢ်အီၤလၢမ့ၢ်အအိၣ်ဒီးစၢ်ခါန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်န့ကသ့ၣ်ညါလၢနဖိတဖၣ်

ထံၣ်လိာ်ပလၢာ်ဘၣ်ဒီးစၢ်ကသ့ဒ်လဲၣ်.

ကျဲအိၣ်ဝဲထဲတဘိလၢမ့ၢ်န့ကသ့ၣ်ညါနဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးစၢ်လၢအပူၤခါန့ၣ်န့ကဘၣ်မၤက့ၢ်အသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တတုၤလၢအပတီၢ်လၢဖိသၣ်ဆါဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်နတထံၣ်ဘၣ်စၢ်အစုၣ်တၢ်ပနီၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်အမိၢ်ပှၤပူၤစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ထဲစ့ၤကိာ်န့ၣ်ဖိသၣ်အနီၣ်ခိမၤဖျိးထီၣ်ကွဲၣ်န့ဆါအသိးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်အနီၣ်ခိမိၢ်ပှၤန့ၣ်မၤဖျိးထီၣ်ကွဲၣ်စၢ်အစုၣ်တန့ၢ်ဂ့ၤထဲသိးပှၤသးပှၤအနီၣ်ခိမိၢ်ပှၤဘၣ်လီၤ. စၢ်တနီၤနီၤလၢအလဲၤန့ၣ်လီၤနီၣ်ခိမိၢ်ပှၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်အီၤလၢယံအပူၤလၢကတီၢ်ယံအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

နဖိတဂၤမ့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်မၤက့ၢ်သ့ၣ်ဝဲလံာ်တဘျီဘၣ်ဆၣ်, ဖိသၣ်ကိးဂၤလၢအသးန့ၣ်သၢနံၣ်ဆူယုန့ၣ်အဘၢၣ်စၢ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤက့ၢ်သ့ၣ်တနံၣ်တဘျီလၢကမၤက့ၢ်စၢ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ဘျီကဒါက့ၢ်တၢ်သူၣ်ထီၣ်လၢဖိသၣ်အိၣ်ဆိးလီၢ်တဖၣ် (ဟံၣ်/မ့ၢ်ဆါခိတၢ်က့ၢ်ထွဲဖိသၣ်လီၢ်ဒီးအဂၤ) လၢတၢ်ဘျီတၢ်အီၤလၢ ၁၉၇၈ နံၣ်. မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်တဖၣ်သးအလီၢ်ဆူအဟံၣ်လၢတၢ်ဘျီအီၤလၢ ၁၉၅၀ နံၣ်အဲၣ်ညါတဖၣ်တၢ်ကဘၣ်မၤက့ၢ်ကိးဖိသၣ်အသိတဘျီလၢအသ့တမၤန့ၢ်အါထီၣ်စၢ်တ

